

Het Zondagochtend Concert

26 mei 2024 - Grote Zaal - 11.00 uur

Het Zondagochtend Concert 30 jaar!

Noord Nederlands Orkest
Kerem Hasan, dirigent
Alena Baeva, viool

Karol Szymanowski
1882-1937

Concertouverture in E, op. 12

Felix Mendelssohn
1809-1847

Vioolconcert in e, op. 64
Allegro molto appassionato
Andante
Allegretto non troppo - Allegro molto vivace

Maurice Ravel
1875-1937

Valses nobles et sentimentales
Modéré, très franc
Assez lent, avec une expression intense
Modéré
Assez animé
Presque lent dans un sentiment intime
Vif
Moins vif
Epilogue: Lent

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

1 sep - Grote Zaal

Tsjaikovski's *Symfonie nr. 4* en Anna Fedorova speelt Ravel

8 sep - Grote Zaal

Beethovens *Symfonie nr. 7* en Anastasia Kobekina speelt *Rococo-varianties*

15 sep - Grote Zaal

Karina Canellakis dirigeert Stravinsky's *Petroesjka*

22 sep - Kleine Zaal

Schuberts *Strijkkwintet* door Ensemble Tamuz

Bestel nu kaarten voor Het Zondagochtend Concert 2024-2025:
concertgebouw.nl/zondag

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! [#concertgebouw](https://twitter.com/concertgebouw)

Het Zondagochtend Concert wordt elke week door AVROTROS rechtstreeks uitgezonden op NPO Klassiek.

Bij Karol Szymanowski's *Concertouverture in E*, op. 12 denk je even in zo'n stokoude Hollywoodfilm beland te zijn: de beginmaten klinken als de fanfare waarmee een studio zijn logo presenteert. Maar het stuk dateert uit 1905, dus de Poolse componist was zijn tijd vooruit. Zijn grote voorbeeld was Richard Strauss, ook een leverancier van bijna filmische muziek. Het triomfantelijke karakter van dit vroege werk werd vooral ingegeven door nationale trots. Polen was in de negentiende eeuw officieel van de Europese kaart verdwenen – Rusland, Oostenrijk en Pruisen hadden het onderling verdeeld – maar de jonge Szymanowski trachtte rond 1900 met enkele andere musici de nationale cultuur nieuw leven in te blazen. Met stukken als de *Concertouverture* bewees hij prompt zijn talent. De muziekrecensent Alexander Poliński schreef: 'Ik betwijfelde geen moment dat ik hier te maken had met een uitzonderlijk componist, misschien zelfs een genie.' Szymanowski's bonte orkestpalet is koren op de molen van dirigent Kerem Hasan. Toen hij in 2018 in Het Concertgebouw stond – eveneens met het Noord Nederlands Orkest – was de pers laaiend enthousiast. *De Volkskrant* noemde hem 'een dirigent die het orkest niet dwong, maar uitnodigde. Die

mysterieuze blazerskleuren loswoelde. Die de strijkers liet klinken als een secuur afgestelde, peperdure harp.' De slotconclusie: 'Hasan heeft het.'

Overrompend vioolconcert

Vandaag krijgt Hasan gezelschap van de Russisch-Luxemburgse violist Alena Baeva, die in 2001 als zestienjarige internationaal haar naam vestigde. Sindsdien bouwde ze een concertcarrière op in Europa en Azië, waarbij ze steeds weer opvalt door haar aandacht voor minder bekende componisten en haar enorme muzikale geheugen: ze heeft meer dan vijftig vioolconcerten op haar repertoire.

Dat Baeva een speciale band heeft met Felix Mendelssohns *Vioolconcert in e*, op. 64 is bijna lachwekkend logisch, want welke violist heeft dat niet? Het is een overrompend, trefzeker stuk waarin geen noot te veel of te weinig staat – en dat kun je niet van alle romantische soloconcerten zeggen, want die neigen nogal eens naar overdaad. Mendelssohn musiceerde als kind al met familieleden in huiselijke kring en droeg dan regelmatig eigen composities bij. Later, toen hij een professionele muziekcarrière had opgebouwd, vonden sommigen dat componeren hem té gemakkelijk af ging; het idee dat je moest zwoegen om echte

kunst te kunnen maken was destijds wijdverbreid, en Mendelssohn was nog een rijkeluiskind ook. In het *Vioolconcert* hoor je dan ook niets terug van Mendelssohns kwakkelende gezondheid in die periode. Sterker nog: mede daardoor werkte hij zes jaar lang aan dit stuk, met een hooggepolijst resultaat. Aan de bevriende violist Ferdinand David had hij geschreven: 'Ik schrijf een vioolconcert voor jou, met een beginthema dat me niet loslaat.' Tijdens het lange compositieproces kreeg David alle ruimte om delen uit te proberen en voorstellen te doen. Een kenmerk van dit concert is de bijzondere verhouding tussen solist en orkest: ze vormen samen een hecht symfonisch weefsel dat geen moment het karakter heeft van een krachtmeting. Nieuw is ook de vorm van drie in elkaar overvloeiende delen, waarbij de spanningsboog geen moment inzakt.

Sierlijke walsen

Wie van Maurice Ravel alleen de *Boléro* kent weet in elk geval dat deze componist bijzonder sterk kan focussen op één enkel idee of onderwerp. Zijn bijna obsessieve passie voor walsen leverde nog twee andere werken op. *La valse* is een bijna nachtmerrieachtige walsfantasie; de eerder geschreven

Valses nobles et sentimentales daarentegen zijn speels, sierlijk en voluptueus. De titel is een hommage aan Franz Schubert, die bijna een eeuw eerder een reeks (vrijwel) gelijknamige pianowalsen had gecomponeerd. Bij Ravel is het onderscheid tussen de 'edele' en 'sentimentele' walsen minder duidelijk, en zelfs de contouren van de acht afzonderlijke deeltjes zijn vaag; het stuk klinkt als een spontane improvisatie, zeker in de oorspronkelijke versie voor piano solo. Wanneer Ravel een pianostuk schreef maakte hij er vaak meteen een orkestversie van (en omgekeerd), en daarin openbaart hij zich steevast als een ware klankmagiër. Het hele klankbeeld bestaat uit geraffineerde timbres, gecreëerd door subtiele instrumentcombinaties en ongewone blaas- of strijktechnieken. Het is ronduit hedonistische muziek, puur gericht op klankgenot, zonder zwaarwichtige boodschap. Om dat te onderstrepen voorzag Ravel de partituur van een motto, ontleend aan een gedicht van Henri de Régnier: '(...) Het eeuwige genot van een nutteloze bezigheid.'

Michiel Cleij